

Wprowadzenie

Tematyka artykułów zamieszczonych w X tomie *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Geographica* nawiązuje do nurtów badawczych w geografii turystyki, geografii społeczno-ekonomicznej i dydaktyce geografii. W szczególności, zagadnienia badawcze poruszane w niniejszym tomie dotyczą m.in. przestrzeni turystycznej, funkcjonowania ośrodków narciarskich i stanu ich infrastruktury, procesów suburbanizacji, zmian modelu rodziny, zróżnicowania przestępczości w miastach, ruchu pielgrzymkowego, zagadnień przedsiębiorczości oraz motywów wyborów nauczycielskich studiów geograficznych. Zakres przestrzenny tematyki artykułów jest zróżnicowany i dotyczy zarówno obszarów Polski południowo-wschodniej (aglomeracja rzeszowska, pogranicze polsko-ukraińskie), jak i innych części kraju (Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, Pomorza Zachodniego, województwa łódzkiego) czy zagranicy (miasto Isparta w Turcji).

Kadir Temurçin i **Michael Gameli Dziwornu** dokonali analizy przestrzennego zróżnicowania natężenia przestępczości z wykorzystaniem wskaźnika lokalizacji ilorazu przestępczości (Location Quotient of Crime (LQC)). **Agnieszka Łuków** podjęła próbę analizy rozwoju procesu suburbanizacji ekonomicznej i funkcjonowania miasta Rzeszowa oraz jego otoczenia – aglomeracji rzeszowskiej. Badania **Anny Janiszewskiej** wykazały, że województwo łódzkie wyróżnia się spośród innych regionów Polski intensywnością przebiegu wielu procesów demograficznych (np. depopulacji i starzenia się ludności). Autorka wskazała obszary (o wysokim poziomie urbanizacji) najbardziej zagrożone niekorzystnymi przemianami procesów kształtowania się i rozpadu rodzin.

W artykule **Leszka Butowskiego** przedstawiona została oryginalna metoda badawcza z wykorzystaniem zmodyfikowanej skali Likerta, przy pomocy której możliwa jest empiryczna weryfikacja modelu przestrzeni turystycznej – będącego w istocie modelem turystyki zrównoważonej. Jego nowatorski charakter polega na tym, że próbuje się w nim połączyć wszystkie elementy składowe przestrzeni turystycznej i na tej podstawie zbudować model teoretyczny ukazujący warunki równowagi lub jej braku na różnego rodzaju obszarach recepcyjnych turystyki. Z kolei artykuł **Kamili Ziółkowskiej-Weiss** opisuje specyfikę działalności polskich biur podróży w Chicago, które niewątpliwie wpływają na wybierane destynacje turystyczne mieszkańców tego miasta. **Małgorzata Bajgier-Kowalska** oraz **Robert Pyrc** podjęli próbę analizy działalności ośrodka narciarskiego Podstolice-SKI, mającego w części zaspokoić zapotrzebowanie na usługi narciarskie mieszkańców aglomeracji krakowskiej, w aspekcie zachodzących zmian klimatycznych. Stacje narciarskie w Krynicy były z kolei przedmiotem badań **Sławomira Dorockiego**, który dokonał próby określenia preferencji klientów stacji narciarskich oraz wykorzystania infrastruktury narciarskiej i towarzyszącej.

Symbole religijne na flagach i w herbach nawiązujące do tradycji religijnych danego narodu lub do określonych wartości etyczno-religijnych były przedmiotem badań **Jerzego Wrony**. Sylwetkę współczesnego pielgrzyma zmierzającego do Santiago de Compostela szlakiem Via de la Plata, próbował określić **Rafał Koszek**. Natomiast **Franciszek Mróz** i **Oresta Bodrum** zajęli się genezą i funkcjonowaniem Lwowskiej Drogi św. Jakuba Via Regia oraz jej znaczeniem w rozwoju pielgrzymek i turystyki religijnej na pograniczu polsko-ukraińskim.

W zakresie badań z geografii ekonomicznej, **Joanna Kudełko** dokonała analizy przemian strukturalnych centrów wzrostu społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego. Z kolei rozwój przedsiębiorczości w najmniejszych miastach regionu łódzkiego był przedmiotem badań **Anity Kulawiak**. **Małgorzata Świątek**, natomiast, przedstawiła potencjał hydroenergetyczny Pomorza Zachodniego poprzez wyznaczenie odpływów jednostkowych z określonych zlewni oraz zmienności przepływów na wybranych rzekach badanego obszaru. Kolejne dwa artykuły (**Michała Zatorskiego** oraz **Marioli Tracz** i **Adama Hibszer**) prezentują wyniki badań w zakresie dydaktyki geografii, dotyczące edukacji geograficznej z elementami edukacji antydyskryminacyjnej w szkole waldorfskiej oraz motywów wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na wybór nauczycielskich studiów geograficznych.

Artykuł **Małgorzaty Szelińskiej-Kukulak** i **Józefa Kukulaka** prezentuje aktualny stan i wykorzystanie zasobów zabytków techniki transportu w czterech województwach południowo-wschodniej Polski (małopolskim, podkarpackim, lubelskim i świętokrzyskim). Nowe zjawisko w przestrzeni turystycznej Krakowa opisują **Magdalena Kubal** i **Robert Pawlusiński**. Są nim tzw. escape rooms (pokoje zagadek), które łączą w sobie rozwiązywanie zagadek umysłowych oraz wykonywanie zadań fizycznych, przy czym celem jest wydostanie się z zamkniętego pokoju. Wpływ warunków ekonomicznych gospodarstw domowych na poziom i jakość życia na przykładzie miejscowości gminy Czychów jest przedmiotem badań **Joanny Nowak**. Ostatni artykuł tomu prezentuje wyniki badań prowadzonych przez **Halinę Pawlak**, dotyczących poczucia tożsamości mieszkańców wsi gmin podmiejskich względem swojego miejsca zamieszkania na podstawie gminy Igołomia-Wawrzeńczyce oraz Mogilany. Autorka zwróciła także uwagę na postawy mieszkańców względem ludności napływowej z miast.

Sławomir Kurek